

LØFT AF FORSKNINGS- OG UDVIKLINGSKOMPETENCER 2015-22

En revidering af Danske Professionshøjskolors ph.d. strategi 2012-22.

Relevant og opdateret viden er en forudsætning for, at professioner og erhverv, dvs. fx landets lærere, sygeplejersker, bygningskonstruktører, finansøkonomer, pædagoger og socialrådgivere, kan løse deres daglige arbejdsopgaver med høj kvalitet – og vil blive det i højere og højere grad med stigende krav til kvalitet og effektivitet og tværfaglighed i opgaveløsningen. Professionernes uddannelser må derfor være baseret på den nyeste og mest relevante viden.

Dette kræver, at en stor andel af underviserne har kompetencer til at bedrive relevant og praksisnær forskning og udvikling og til at omsætte den i uddannelse. Disse nye krav og berettigede forventninger om kvalitet i opgaveløsningen blev endvidere understreget i den ny lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser fra 2013 (LBK nr. 936 af 25/08/2014). Her fastslås det, at professionshøjskolerne skal "varetage praksisnære og anvendelsesorienterede forsknings- og udviklingsaktiviteter i tæt samspil med det aftagende arbejdsmarked". Et lovkrav, som ikke blot er med til at øge kvaliteten af professionsuddannelsernes vidgrundlag og dermed også af professionernes opgaveløsning, men også bringer de danske professionshøjskoler tættere på den udvikling og nødvendige modernisering, som de videregående uddannelsesinstitutioner gennemgår i det øvrige Europa.

Nærværende strategi beskriver, hvad der skal til for, at professionshøjskolerne kan sikre det nødvendige løft af forsknings- og udviklingskompetencer, således at efterspørgslen efter professionsuddannelse, baseret på nyeste og mest praksisrelevante viden, kan imødekommes. Danske Professionshøjskoler besluttede allerede i 2012 en fælles ph.d.-strategi for professionshøjskolerne. På baggrund af den ny professionshøjskolelov fra 2013, målrettet bevilling til forskningsaktiviteter, den ny stillingsstruktur, der etablerede docentkategorien med krav om forskningskvalificering og efter grundige dialoger med interessenter, har det imidlertid vist sig hensigtsmæssigt at revidere strategien.

Et løft af forsknings- og udviklingskompetencerne skal ses som et blandt flere midler til at løfte uddannelsernes kvalitet. Uddannelsernes kvalitet og relevans er også det primære fokus i andre af sektorens fælles indsatser f.eks. i forhold til at øge studieintensiteten eller kvalificere praktiksamarbejdet og inddrage praksis i uddannelserne.

FORSKNINGS- OG UDVIKLINGSKOMPETENCER

For at give landets professionsudøvere den bedst mulige uddannelse må underviserne på de danske professionsuddannelser have kompetencer, som lever op til professionshøjskolelovens skærpede krav til praksisnær og anvendelsesorienteret forskning, den samfundsmæssige udvikling på de relevante beskæftigelsesområder samt de aktuelle internationale krav rettet mod udvikling af et fælleseuropæisk område for videregående uddannelse (Bolognaprocessen).

Professionshøjskoleloven – praksisnær og anvendelsesorienteret forskning

Strategi om et løft af forsknings- og udviklingskompetencer er et led i udmøntningen af professionshøjskolerne forskningsopgave. Som følge af den ny professionshøjskolelov fra 2013 skal professionshøjskolerne sikre, at underviserne har "tilstrækkelige forsknings- og udviklingsmæssige kvalifikationer" til, at institutionerne kan gennemføre forsknings- og udviklingsaktivitet, som lever op til "alment og internationalt anerkendte definitioner" (jf. lovbemærkninger, Lovforslag 63 fremsat 13/11/2013). Det er derfor en aktuel og meget vigtig opgave for professionshøjskolerne at sikre, at en tilstrækkelig stor andel af medarbejderne har forsknings- og udviklingskompetencer på ph.d.-niveau.

Samfundsudviklingen – nye krav til viden og innovation

Professioner og erhverv mødes med stadig nye forventninger om modernisering, innovation og øget kvalitet. Det betyder, at de i stigende grad i en praksisnær kontekst udfører avanceret og komplekst videnarbejde. Det gælder alle steder, hvor de færdiguddannede finder beskæftigelse, bl.a. i skolen, byggebranchen, på hospitalet, i jobcenteret, i private erhvervsvirksomheder – herunder SMV'ere eller i den kommunale forvaltning. Professionshøjskolerne skal kunne imødekomme og bidrage til niveau og kvalitet i dette professionelle arbejde, hvis de skal indgå som relevante parter i samfundets videnkredsløb. Det betyder, at flere af professionshøjskolerne undervisere må have en forskeruddannelse, således at de studerende på uddannelserne trænes og øves i at tilegne sig, dele, dokumentere og ikke mindst omsætte evidensbaseret viden i professionel praksis.

Internationale krav – fælleseuropæisk område for videregående uddannelse

Et løft af forsknings- og udviklingskompetencerne på professionshøjskolerne er afgørende for at bringe de danske professionshøjskoler på omgangshøjde med europæiske partnerinstitutioner, typisk benævnt Universities of Applied Sciences. De danske professionshøjskoler skal leve op til ambitionerne i Bolognaprocessen om dels at skabe et attraktivt og transparent område for videregående uddannelse i Europa, dels, at al videregående uddannelse (fra bachelorniveau og op) skal være baseret på 'state of the art' forskning og udvikling mhp. at skabe innovation og kreativitet i samfundet (Leuvenkommunique 2009). Målsætningen forudsætter, at antallet af ansatte med forskningskompetence øges markant. Hvis professionshøjskolerne endvidere skal være efterspurgt samarbejdspartner i en global kontekst, må de være genkendelige som videregående uddannelsesinstitutioner med de kompetenceprofiler, der er gældende i internationale sammenhænge. I dag strander meget samarbejde på netop denne mangel i professionshøjskolesystemet.

FORSKNING DER STYRKER UDDANNELSER, PROFESSIONER OG ERHVERV

Professionshøjskolernes fokus på forskningskompetencer er direkte relateret til og afledt af et vedholdende fokus på kvalitet i uddannelse. Et løft af forsknings- og udviklingskompetencer på professionshøjskolerne skal bidrage til at styrke professionsuddannelserne gennem praksisrelevant og anvendelsesorienteret forskning. Et kompetenceløft er derfor ikke et mål i sig selv, men et afgørende middel til bedre undervisning og stærke uddannelser med international kvalitet. Kompetenceløftet skal:

Styrke uddannelsernes inddragelse af bedste viden

Et kompetenceløft kan være med til at sikre, at en større andel af professionshøjskolernes undervisere kan deltage i praksisnære forsknings- og udviklingsaktiviteter, og derigennem tilegne sig ny og relevant viden, som kommer de studerende til gode. Hertil kommer, at kompetencer til at arbejde systematisk med forskningsviden, også gør underviserne dygtigere til i det hele taget at arbejde med ny viden i deres undervisning. De bidrager til en uddannelseskultur, der løbende inddrager nationale og internationale forskningsresultater, lader de studerende arbejde konstruktivt kritisk med denne forskning og inddrager de studerende aktivt i dataindsamling, analyse og refleksion med afsæt i konkrete studier af profession og erhverv.

Styrke relevans via samarbejdet med professioner og erhverv

Professionshøjskolernes løbende udvikling af de konkrete uddannelser må tage bestik af væsentlige samfundsudfordringer i de arbejdsfelter, som uddannelserne retter sig mod. Undervisere som har kompetencer til at bedrive anvendelsesorienteret forskning og udvikling kommer i tæt samspil med profession og erhverv – et samspil som er helt essentielt i professionshøjskolernes virke og relevans. Dette giver en øget og nuanceret indsigt i professioners arbejdsfelt, ligesom det giver værdifulde muligheder for at være i dialog med professioner og erhverv om både forskningens fokus og det videre arbejde med at nyttiggøre og omsætte forskningsresultater.

Styrke videnkredsløbet

Et løft af forsknings- og udviklingskompetencer vil bidrage til at styrke videnkredsløbet på professionsområdet og i forhold til erhverv, idet et løft vil kvalificere sektorens kapacitet til at bruge, oversætte og formidle andres forskning og samtidig styrke samarbejdet med universiteter og andre forskningsinstitutioner.

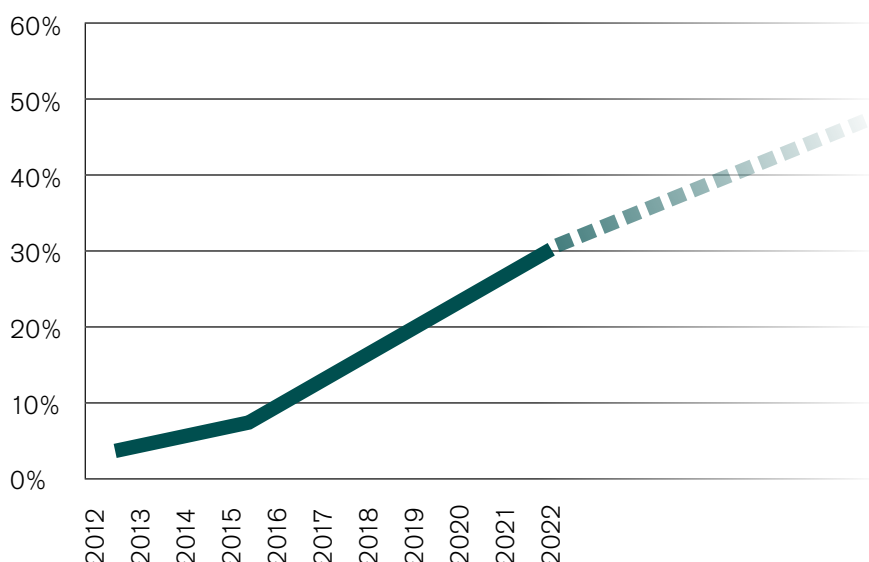
MÅL

For at kunne imødekomme ovenstående krav og udfordringer må kapacitetsopbygningen af forsknings- og udviklingskompetencer sikres. Det betyder, at en væsentlig andel af professionshøjskolernes undervisere skal have en forskeruddannelse. Professionshøjskolernes mål er, at halvdelen af sektorens undervisere skal have en ph.d. grad. Dette er baggrunden for, at sektoren har sat sig følgende mål for strategi 2015-22:

- 30% af professionshøjskolernes undervisere har en ph.d. grad i 2022.

I 2022 gennemføres en grundig analyse af effekterne af kapacitetsløftet af forsknings- og udviklingskompetencer forud for en øgning af ph.d.-andelen ud over 30 %, herunder en evaluering af professionshøjskolernes endelige mål om, at halvdelen af underviserne har en ph.d.

Øgning af forskeruddannede

FORUDSÆTNINGER FOR STRATEGIENS IMPLEMENTERING

Ph.d.-uddannelser målrettes professionshøjskolernes fagområder

Ph.d.-forøgelsen fra 2006 og frem mod regeringens satsning fra 2012 har medført en væsentlig stigning i ph.d. produktionen. Ifølge DEAs rapport om ph.d. uddannedes arbejdsmarked fra dec. 2014, vil løftet betyde, at der i 2015 vil være 1.500 ph.d. uddannede til rådighed for det private arbejdsmarked mod ca. 500 i 2011. (DEA, "Arbejdsmarkedet efter endt uddannelse for ph.d'er", 2014). En større del af denne gruppe, der må finde beskæftigelse uden for universiteterne, kan ansættes på professionshøjskolerne, hvis forskeruddannelsen i højere grad bliver målrettet professionshøjskolernes fagområder og videnomsætningsopgaver. Professionshøjskolerne skal derfor som aftager have større indflydelse på ph.d.-produktionen, end tilfældet er i dag.

Danske Professionshøjskoler vil arbejde for, at professionshøjskolerne som væsentlig aftager får en øget indflydelse på ph.d.-produktionen.

Danske Professionshøjskoler vil tage initiativ til nationalt og lokalt at drøfte retning for og udmøntning af forskning og udvikling med interessenterne for herigennem at indkredse væsentlige samfundsudfordringer inden for professionshøjskolernes fagfelter – udfordringer som kan danne afsæt for både forskeruddannelse og konkrete forsknings- og udviklingsinitiativer.

Udvikling af nye modeller for ph.d. forløb

Professionshøjskolernes mulighed for målrettet og relevant kapacitetsopbygning af forskningskompetence forudsætter, at eksisterende, velfungerende modeller udvides og/eller der etableres nye ordninger. En mulighed kan fx være at udvide ph.d.-råds modellen. Det nuværende ph.d.-råd i uddannelsesforskning har som formål, "at sikre et højere fagligt niveau som grundlag for læringsprofessionerne på professionshøjskolerne gennem uddannelse af ph.d.'er, der kan undervise på professionshøjskolerne" (Ph.d. rådets opslagstekst for 2015). Erfaringer herfra peger på, at det vil være konstruktivt at udvide modellen til at omfatte flere professionsområder end kun lærerprofessionen og/eller etablere andre, særlige puljemidler, som er øremærket et ph.d.-løft i professionshøjskolesektoren.

Danske Professionshøjskoler vil arbejde for, at der etableres særlige puljemidler, som er øremærket et ph.d.-løft i hele professionshøjskolesektoren.

Rekruttering og fastholdelse

For at sikre målrettet rekruttering og fastholdelse af forskeruddannede medarbejdere, skal professionshøjskolerne fremtræde som attraktive arbejdspladser for undervisere med en forskningsprofil og forskere med en undervisningsprofil. Professionshøjskolerne må arbejde for at sikre, at der dels er tilstrækkeligt med forsknings- og udviklingsaktiviteter på professionshøjskolerne til, at den øgede ph.d. kapacitet bringes i anvendelse og bidrager til at løfte udfordringer og opgaver, der modsvarer krav til praksisnær viden og innovation, dels er en tæt kobling til uddannelsernes undervisning, vejledning og praktik.

Professionshøjskolerne vil arbejde for at sikre løbende rekruttering af medarbejdere med relevant forskeruddannelse samt for at sikre, at medarbejdere med forskeruddannelse dels får mulighed for at anvende og vedligeholde deres kompetencer, dels underviser og vejleder.

Økonomi

Behovet for 30% ph.d. uddannede undervisere estimeres til i alt 1.150 personer i 2022. I dag er andelen 9 pct., svarende til ca. 350 undervisere. På sektorniveau svarer det til, at der skal uddannes og/eller rekrutteres i alt ca. 800 flere undervisere med forsker kvalifikationer i forhold til i dag.

Udgiften til et ph.d. stipendium estimeres til ca. 2,5 mio. kr. på basis af de seneste fire års uddelinger af stipendier i uddannelsesforskning. I en sådan betragtning vil fx 100 ekstra ph.d.'ere om året koste 250 mio. kr. årligt i årene 2016-19, idet det antages, at de sidste ph.d.'ere skal starte i 2019 for at være færdiguddannede i 2022. Samlet set vil det være 400 ph.d.'ere, der uddannes for i alt 1 mia. kr. i årene 2016-19. Periodiseres beløbet ud på alle årene 2016-22 vil der være tale om knap 150 mio. kr. pr. år. Dertil kommer de resterende yderligere ca. 400 relevante ph.d.'ere, som må forventes at skulle rekrutteres og/eller uddannes for at nå 30% målsætningen i 2022.